

tyistä yhteiskunnallista asemaa missä naiset elävät. Onhan yleensä naisilla pienemmät palkat kuin miehillä samoissa tehtävissä, mutta heidän täytyy silti maksaa samat elinkustannukset kuin miestenkin. Siiveillisessä ja yhteiskunnallisessa arvossa naiset ovat lapsipuolen asemassa. Miesten maine ei ole mennyt, vaikka elävätkin vasten yleisiä siveyksäsitteitä. Mutta kun nainen hairahtaa, niin hän auttamattomasti poljetaan lokaan, ei aloastaan miesten taholta, vaan siskot ovat etumaisia siinä.

Ylläolevista viittauksista käy selvälle, kuinka laaja ja arvokas tehtävä Toverittarella on nais-sukupuolen valistamisessa. — Peter Kähkönen.

FITCHBURG, MASS.

Viime lauantai-ilтана alkoi osastomme näyttämöseura toimintansa esittämällä kappaleen "Unkarinmustalaiset". Reippaasti sujul esitys. Näyttelijämme tuntuivat olevan levänneitä, ei ollut mennyt hukkaan virkistysmatkat, joita itsekin oli loma-ajanaan tehnyt. Näyttämöme johtaja Tyyko Salmi ja Kalle Tuikka, kumpikin loivat katsojan eteen eheän kuvan rakastuneesta, petyneestä ja myöhemmin karkista salajuonista onnelliseen loppuun selvinneestä kuumaverisestä mustalaisnuorukaisesta. Vaikka jotkut etukäteen uskalsivat epäillä johtajamme onnistumista, syystä siitä, kun hän mainessa kesälomalla ollessaan inostui siihen määrin maanviljelykseen, että osti sieltä pienen maatilaa. Arveltiin, että kai hänellä nyt aatos askaroi vaan omankonnon kunnahilla, joten näyttelämisestä ei tule mitään, mutta erehtyivät väärin.

Salmi Laurilla ja Lillian Longsjo taas itse epäillivät onnistumistaan. Edellinen Rossin ja jälkimäinen Evin osassa. Mutta turhia luuloja nuotollaiset. Riittäköön vaan innostus, kestäköön voimat, niin saamme ehkä ensi talven ajalla usein nähdä heidät yhtä onnistuneesti esittävän kaunista elämäneren ristialalokkoon joutuneiden ihmislasten osia, joiden sieluja sitoo toiselta puolen kaunis keväinen rakkaus ja toiselta puolen repii ja raatelee kylmä todellisuus. Lilliamme onnistui ensikertaa päätösosassa ollen odottamattoman hyvin. Jatka vaan edelleen lapsi. Työsi sosialismin eteen ei ole turhaa sillä käännä alalla. Kunhan me vaan jokainen vedämme voimamme mukaan korren yhteiseen kekoomme, kohoa se kerran kyllin suureksi antaakseen suojaa sortoa ja raakuutta vastaan. Kumpikin ensikertaa Saiman näyttämöltä esintyjät, Merilä ja Palomäki, osoittivat tottumusta ja taitoa, varsinkin viime mainittu. Liikkeet, ryhti ja roolinsa muistaminen olivat sitä, mitä ne pitääkin olla, hän eil osassaan. Siis noin edulliset uudet voimat entisten lisäksi edellyttävät menestystä näyttämöseurallemme nyt alkaneella toimintakaudella. Riittäköön vaan innostus ja yhteisymmärrys.

Sunnuntai-ilтана 5 p. oli osaston työkokous. Ikävi juttu vaan, kun syksyinenkin luonto vielä houkuttelee puoleensa siksi tarkoin vakintuoneemmatkin jäsenet, ettei yli 500 käsittävästä joukosta ollut nytkään kuin joku kymmen kokouksessa. Oli valkea saada täydennettyä edes välttämättömät toimekunnat. Pitäisi toki muistaa velvollisuudetkin.

Kokouksessa oli käsiteltävänä useita asioita. Äänestettiin tov. Halosta Työmiehen vastaavaksi. Valittiin komitea Massan alueen ja järjestön edustajakokoukseen alustukselaatimaan.

Jäsenhedokkainksi Massan aluekomiteaan nimettiin: Gardnerista John Theo. Suominen, Maynardista Ida Jokinen, Quincyysta Theo. Olson, Worcesterista K. Pitkänen, Milfordista N. H. M. Kokko, Fitchburgista S. Salminen, Norwoodista J. F. Lahti.

Sievän työväenyhdistyksestä, Suomesta, oli saapunut kirjelmä, jossa pyysivät rahallisesti avustamaan talonsa rakentamista. Se otettiin huomioon ja kerääjäksi lupautui tov. S. Lappi. Tuon asian johdosta päätettiin taas nyhjätä kylkeen S. S. Järjestön toimeenpanevaa komiteaa, että koska miljoonamarkan rahasto on kerätty juuri Suomen työväen niin talojen kuin sanomalehtienkin uudelleen jalolleen auttamista varten, että ottaisi tämänkin huomionsa. Muuten on niin käsittämätöntä, miten jotkut yksilöt meidänkin liikkeessämme saavat ajaa omat pyyteensä läpi tai eikö se tahdokaan tietää?..... Tahtooko se vain sokeasti kulkea kellokkaiden perässä, "menä minin menin". Ei! tämä ei kelpaa, tästä täytyy tulla loppu, vaikka pitäisi kääntää "turkki nurin".

Toivotaan, että edustajakokouksen ohjelmasta olemme tämänkin asian suhteen selvemmällä vesillä.

Vielä yksi mainitsemista ansaitseva asia täällä idässä on se, että tämän Massachusettsin valtion historian lehdille ei vielä ennen ole kirjoitettu naisten osanotosta vaaleihin. Nyt täällä on naisilla äänioikeus. Kunhan vaan työläisnaiset osaisivat käyttää äänensä oman luokkansa eduksi. Mutta hämmärlä se ainakin vielä nyt näyttää.

Tällä kertaa ei taas muuta, kun pistän lämpimän tervehdyksen syksyntyülen tuotavaksi Toverittarelle ja sen lukijakunnalle. — Ida Salo.

WOODLAND, WASH.

Nyt pitää alkaa tämä homma, kun sitä niin kauan olen aikonut, nimittäin kirjoittaminen. Elettään sitä täällä vain eteenpäin. Mikäpä olisi, elettäessä, kun uusia asukkaita tulee yhtämittaa. Yllätyksiä on ollut toinen toistaan kummempia. Mielenkiintoiset olivat Mäntylänkin perheen tuupaantullijaiset. Väkeä oli kuin "heluntai epistolassa". Menimme suomalaiselle haalille ja pidimme siellä oikein hauskaa. Siellä söimme, joimme ja "pistimme jalalla koreasti". Häitä on ollut myös yhden kylän osaksi, kun on ollut kahdet vallan perättäin. Katri Steph ja Tauno Keisala kuulemma ovat käyneet Vancouverissa. Onnea olkoon!

Yrjö Wilson emäntineen oli tilannut tiskarin Saksasta. Lykkyä vain tykö!

Kiehuu! Mikä se sitten kiehuu? Etkö sinä sitä sitten tiedä?..... Etkö tiedä, että viina se kiehuu; sitä tipuu kun turkin hiasta. Paljon sillä on kokkia ja paljon asiamiehiä ja vain kaikki omia kansalaisia. Hyvin on asia kehittynyt huippuunsa, kun on luvanneet tervata ja höyherittää sen, joka asiasta julkisesti puhuu. On se kummallista, kun ensi äänestämme viinat pois ja sitten alamme sitä itse keitellä. Jos sitä edes myytäisi miljoonereille, niin olisiko se sama, vaikka ei muuta päivän työtä tehtäisikään. Mutta mitä-pä vielä, työläisten pienet varat siinä tuhlaatain mokomaan hommaan. Moni ajattelematon perheen isä ostaa lientä, vaikkapa vaimo ja lapset kotona näkisivät nälkää. Eikö näitä asianomaisia yhtään hävetä tällainen peli. Vaikka ettepa olekaan sen aatteen miehiä, jolle ihmisyyys mitään merkitsee. Jos olisin niinkuin asiaan kuuluva, niin näkisittepä, eikö lakaisit kattilat metsissä kiehumasta.

N. A.

WATERFORD, CONN.

Niin, mistäpä sika muusta näkee unta kun ruuhetaan ja mistäpä minä muusta puhun, kun ammatistani, pyykistä. Se on pitänyt kolme kuukautta niin kiiruttua, että ei ole antanut paljonkaan ajatus aikaa. Nyt sitä taas alkaa saada järjensä koolle ja ehtii ajattelemaan tarkkeita yleisiä asioita. Kaikki ihmiset eivät tosin ajattele asioita samalla tavalla. Täälläkin, vaikka tämä on pieni

paikkakunta, on monen mielisiiä ihmisiä. On täällä vanhoillislakin, jotka usein muistavat sanoa, että ne sosialistit pilaaivat tämän mailman. Vaikka jokaisen pitäisi ymmärtää, että johdossa on vika. Paljon sitä tässäkin pikku paikkakunnassa olisi korjattavaa. Esim. olisi meidän äitien pitänyt toimia niin, että lapsemme saavat edes puhtaan koulun, ettei olisi tarvinnut mennä samoihin illoihin istumaan, josta kesäkuussa lähti väk. Tuumaa paksu pöly on kouluhuoneissa. Sitä nyt lapset saavat niellä keuhkoihinsa, kun ovat juuri päässeet hengittämästä luonnon tuoretta tuokua.

Kun sitten tulee tohtori, niin hän tarkastaa, onko kynnen alukset ja päät puhtaat, mutta ei tahdo tietää, mistä se lika on tullut, joka on saanut lasten kurkut kipeiksi, kun he hengittävät keuhkoihinsa pölyistä ilmaa. Tohtori sitten määrää leikatavaksi "tonsillit" pois että saa rahaa. Kunnostakaa nyt äidit, kun on kunnan kokous ensi kuussa, että mennään sinne joukolla. Nyt on aika, että naisetkin voivat saada äänensä kuuluville. Olemmehan nyt saaneet maksaa suuremmat verot, kun ennen koskaan, kannattaa siis myöskin jotain parannuksia vaatia. — Muistakaapa käydä rekisteerimassa ensi vaaleja varten ja muistakaa äänestää oman puolueen ehdokasta; Debsiä. — Fiina Maljala.

MONESSEN, PA.

Vuosi on kohta kulunut siitä sunnuntai-iltaan, jolloin meidän kunnasta terästyöläisten lakosta. Lieneekö siitä seurannut lamaanuus synnä kuin niin harvoin näkee kirjoituksia puoluelehtien palstoilla. Kyllä täällä onkin lamaanuussissa kaikki toiminta, ei edes luokkatietoisuuskään terästynyt lakon aikana tai sen jälkeen, koskapa heinäkuulla pidetyssä tutkimuksessa hyväkayttiin osaston jäsenet, jotka olivat työssä lakon aikana aivan molteettomiksi jäsensiksi, vaikka jokainen kyllä tiesi, että he olivat työssä olleet ennen kuin lakko julistettiin loppuneeksi. Niin, sittenkin tutkijakomitean päätös kuuluu: "Kanne kumottiin aiheuttomana." Vieläkin merkillesempää oli, että henkilöt, jotka olivat heittä pahimmin syyttämässä ennen kumminkin tutkijakomiteassa olivat heittä puolustamassa. Mahtolokohan vaikuttaa vanha ystävyys? Osaltaan kai vaikutti myöskin aluesihteerin suhtautuminen asiaan. Kun häneitä oli kysytty neuvoa, niin oli ollut sitä mieltä, että "sosialistipuolueessa ei ole liikoja jäseniä, että niitä kannattaa eroittaa". Tämä on jo tavallisen venyvää politiikkaan — vai mitä? Muutolo oli kyllä yleisellä orkaaneilla velvollisuus puuttua asiaan, sillä täällä Pennsylvanian alueella on osastoja, joiden jäsenistö on kaikki olleet lakonrikkureina ja New Yorkin alueella Baltimoren osasto, joka on asettanut alueen puhujalialle henkilön, jolta viimevuotinen Pennsylvanian aluekokous otti puolueluoton pois. Tällaiset ei kasvat eheyttä täällä lakkokeskustassa, vaan synnyttää aina pahaa verta jäsenistössä, eikö syyttä, sillä rehellisen luokkataisteilija ei voi toimia yhdessä petturien kanssa.

Luullis vanhoilla sosialistipuolueen jäsenillä olevan jo senverran rehellisyyttä puoluetta kohtaan, että aivan rehellisesti tunnustaisivat rikoksensa ja pyytäisivät anteeksiantoa ja toveriluottoa uudelleen.

Työt täällä ovat vilkkaassa käynnissä nykyään. Ollis toivottavaa, että ohjaisi kulkunsa tänne päin henkilöt, jotka ovat työnetsinnässä. Luokkatietoiset työläistoverit tervetulleita aina keskuuteemme.

Kesäomalaisetkin ovat jo melkein kaikki palanneet takaisin tavallisen ruskettuneina vietettyään alkansa järven rannalla. Tervetuloa vaan rintamaan. — Epävirallinen.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Nyt sitä on vasta suurta tulossa! No mitä?

Ne akkain juhlat. Älä nyt unohtaa sanoa naapurillesi, että ne ovat sunnuntai-iltaan lokakuun 3 p:nä 1920. Akkavat täsmälleen klo 4 i. p. Ohjelma on monipuolinen ja arvokas. Sotetaan ja lauletaan, puhutaan ja väkällä syödään. Sitten taas jatketaan, voimistellaan ja näytellään. Silloin on iloa kattoa myöten. Kaikki tuolysti maksaa vaan puoli taalaa. Sitten ohjelman loputtua, kun kaikki on saatu, mitä on annettu, olemme iloisia ja suoritamme sitä yhteistä ohjelmaa soiton säestyksellä.

No, siellä sitten tavataan. Tuorhan sinä Jussisi, kyllä minä Kallen kanssa tulen varmasti. — Akka.

Kuka hävittää kodin?

Yksi kapitalistisen järjestelmän ylläpitäjän pääväitteitä sosialismla vastaan on se, että sosialismi hävittää kodin.

Näin viitetään Amerikkassakin, jossa vielä vallitsee kapitalistinen tuotanto- ja jakojärjestelmä.

Minkälainen vaikutus on kapitalismin ollu kotielämään yleensä Amerikkassa? Meillä on siitä käytettävänä muutamia tietoja, jotka ovat omiaan osottamaan millä tavalla kapitalismi vaikuttaa kodin onneen ja olemassaoloon.

Mainitsemme niistä joitakin esimerkkiä:

Pictorial Review-nimisen suuren kapitalistisen naisten lehden elokuun numerossa sanotaan: "Yli 1,600,000 amerikkalista kotia on rikottu avtorerojen kautta viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajalla; ja tämä tarkoittaa että yli 1,400,000 lasta on siten joutunut eroon vanhemmistaan."

Tässä toinen nykyistä järjestelmää elävästi kuvaava, josta Amerikan punainen risti ilmottaa tilastojensa perusteella, joita se on kerännyt 18:sta eri maasta. Europassa on 12,000,000 lasta, jotka ovat menettäneet joko toisen tai molemmat vanhempansa maailman sodan seurauksena. Asutopuja ja kotien omistus Europan kapitalistisissa maissa lienee vieläkin vakavampi kuin se on Amerikkassa.

Näiden selkkojen perusteella voi jo vetää sen varman johtopäätöksen, että kapitalistinen järjestelmä ei valkuta ylösrakentavasti kotielämään Amerikkassa sen enempiä kuin muissa maissa.

Järjestelmää niin ollen pitää muuttaa sosialistiseksi.

KLARA ZETKIN PUHUJALAVALLA

Saksan valtiopäivillä heinäk. 4 p. piti Klara Zetkin puhtaasti kommunistisen puheen — ensimmäisen mitä milloinkaan on tältä paikalta pidetty.

"Ukonöitään synkkä harmaine hiuksineen ja väsyneine katseineen tämä kallekkin kunnioittama 78 vuoden vanha kommunistinainen puhui nuoruuden innolla pikaisesta kommunistisen vallankumouksen alkamisesta. Mielenkiintoista on, että "Vorwärts" ja myöskin taantumukset selliset sanomalehdet yhteen ääneen huomauttavat, että Klara Zetkin aatteidensa selväpöytäisyydellä seisoo riippumattomia sosialisteja paljon korkeammalla" kirjottaa ranskalaisen "Information"-lehden Berliinin kirjeenvaihtaja.

LASTEN JOULU

Kynäilijät, ottakaapa huomioon, että Lasten Jouluun aittoja kirjoituksia on ruvettava valmistelemaan. Lähetetään kirjoitukset ja kuvat kyllin ajoissa, ainakin ennen Marraskuun 15 p. osoitteella:

Toverittaren toimitus, Box 99, Astoria, Ore.